

Т. М. Пушкар
м. Житомир

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ- ФІЛОЛОГІВ

Комунікативні технології в професійній підготовці майбутніх учителів філологічних спеціальностей передбачають визначення комунікації як основного смислового їх компонента, що, у свою чергу, може бути представлено, як:

- форма організації мовного середовища у ВНЗ, що сприяє професійній підготовці майбутніх учителів філологічних спеціальностей до міжособистісної взаємодії;

- конструювання смислового символного простору, пов'язаного з тезаурусом професійної підготовки вчителя-філолога.

Щодо організації мовного середовища, то дослідники (М. Сирник [1], Н. Сухоставська [2], О. Холод [3] та ін.) пропонують виокремлювати певні моделі комунікацій, характерні для вищого навчального закладу: наративну, дискусійну, соціосеміологічну.

Комунікація як наратив (тобто **наративна комунікативна технологія**) передбачає комунікативну взаємодію у вигляді монологічного індивідуального оповідання, розповіді історій тощо. Наратив при цьому виступає способом передачі норм соціально-професійної життєдіяльності, допомагає створити мовне середовище, яке дозволяє конструювати майбутню професійну діяльність і сприяти професійній самоідентифікації особистості майбутнього вчителя-філолога.

Другим прикладом комунікативних технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя-філолога є **комунікативні дискурсивні технології**. Дискурсивна комунікативна технологія передбачає активне використання **діалогу**, з яким пов'язаний процес формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя-філолога як основи підготовки до міжособистісної взаємодії. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя-філолога тісно пов'язана з набуттям досвіду толерантності, поваги до співрозмовника, уміння приймати думку іншої людини (дитини), уміння викладати свої думки так, щоб було зрозуміло іншим; постійним самовдосконаленням у майбутній професійній діяльності. Сукупність зазначених умінь та якостей можна ефективно формувати при допомозі *діалогічного навчання* як методики та діалогу як форми навчального процесу, що активно використовується в процесі професійної підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей, особливо майбутніх учителів іноземної мови.

Третім типом комунікативних технологій, які є ефективними в професійній підготовці вчителя-філолога, можемо назвати **соціосеміологічну**, що передбачає реалізацію певних **комунікативних текстових технологій**, які мають справу зі знаком – текстовим чи символічним, віртуальним. В основі означеної технології, як свідчать наукові розробки лежить діяльність майбутнього фахівця з текстом чи іншими знаковими утвореннями – символами. При цьому комунікативна взаємодія передбачає сформованість навичок роботи з текстами професійного характеру, які стануть основою комунікативних технологій у майбутній професійній діяльності. Текстова діяльність як технологія передбачає набуття навичок сприйняття, інтерпретації, створення текстів.

Четвертий тип комунікативних технологій, які ефективно можуть застосовуватися в професійній підготовці майбутнього вчителя-філолога – це сучасні **інформаційно-комунікаційні технології**, специфіка яких полягає в необхідності застосовувати сучасну техніку (персональні комп'ютери та іншу комп'ютерну техніку, інтернет-ресурси, соціальні мережі) для ефективної міжособистісної взаємодії учасників освітнього процесу ВНЗ. При цьому означені технології використовуються двояко: як засіб навчання та як засіб спілкування. У контексті проблеми нашого дослідження має значення і перша, і друга можливості використання інформаційних комунікативних технологій. Науковці (А. Бутвиловський, О. Кармалькова [4], Ф. Михайлов [5], Ю. Габермас [6], Л. Шевяков [7] та ін.) пропонують розглядати сучасний освітній процес як інформаційно-комунікативний у зв'язку з проникненням у нього інформаційних технологій, медіаосвіти, дистанційного навчання тощо.

Сучасні інформаційні технології в освіті можуть використовуватися також для планування й організації навчального процесу, для створення презентацій навчальних курсів та окремих занять, для організації он-лайн спілкування учасників освітнього процесу та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Сирник М. Інтерація вчитель-учень. Успішне порозуміння [Електронний ресурс] / Марко Сирник. – Режим доступу : http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/index.php?page=rm35

07

2. Сухоставська Н. С. Концептуальна модель формування готовності майбутніх фахівців філологічного напрямку до педагогічної діяльності [Електронний ресурс] / Н. С. Сухоставська. – Режим доступу : http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp11/1/Suhostovska.pdf

3. Холод О. М. Діапазон поняття «соціально-комунікаційні технології» [Електронний ресурс] / О. М. Холод. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/Soc.../SC210_19.pdf

4. Бутвиловский А. В. Педагогическое воздействие в обучении и общении [Електронний ресурс] / А. В. Бутвиловский, Е. А. Кармалькова. – Режим доступу: <http://www.bsmu.by/militarymedicine/9b1d284c08c4971b80c768acc1c1b549/>

5. Михайлов Ф. Т. Философия образования: ее реальность и перспективы [Текст] / Ф. Т. Михайлов // Вопросы философии. – 1999. – № 8. – С. 92–118.

6. Габермас Ю. Інший шлях із філософії суб'єкта: альтернатива комунікативного та суб'єктоцентрованого розуму / Ю. Габермас // Філософський дискурс модерну. – К. : Четверта хвиля, 2001. – С. 287–319.

7. Шевяков Л. П. Средства коммуникативного воздействия в образовательном процессе / Л. П. Шевяков // Коммуникация и образование : сб. статей / [под ред. С. И. Дудника]. – СПб. : Санкт-Петербургское философское общество, 2004. – С. 428–445.